

Divējādas domas par labo

Dr. Edmunda Smiņa apcer.

«Liela baiguma pasaulē mēs dzīvojam. To nejutām tik ilgi, kamēr neesam...

Pieņēmšim no šīs lielās cīņas vienu pušu mazu notikumu, par ko vēcaks...

Ko tur attēlots «Gaļšais kungs», nav vairs zināms. Tumšā kunga vārdus...

Kas gan nepābrīnos Kanta ētikas cieto viriškību? Kas par augstājiem...

Can mēs jaušam, cik daudz ir talsnības šiem asajiem vārdiem, sevišķi...

Daudzi domājāji jau no sirmās senatnes ir devuši arī citādu atbildi.

Kalpa puša precības

Alberta Kivikasa stāsts (Sākums iepriekš lapp.)

Svētdienas rītā Lāčkrācu sīlā kaut kas notika — Teramū salmiņeks bija nobūris.

Nāca rudens, tad pienāca ziedma, pēc tam vasara un tad tika pilns gads kopā...

— Nedeg jau viņai pēc tā salmiņeka, kalps jāks labāks par dažu labu legāni.

Elce ar Jāku kā salmiņeku bija glūži mierā, to novērodama, kad kalpam...

— Kad mēs kāzas talsīsim, al, tulli-lil-lil!

Kad mēs brauksim precības, al, tulli-lil-lil!

Kalps klausās šais mīļajās skaņās, kamēr pār klētsjumu nolaižas salds miegs.

kas pilda paragrafu (kaut paša rīkojuma) punktu pa punktam, un ar to viņam ir gana.

Kādu robu Kanta ētikā gribējusi aizplīdīt tagadnes «materijālā vērtību ētika».

Meisters Ekeharis mācīja, ka galvenais navis labu darīt, bet labam būt. Ja tevī nav «lielās būtes», tad nenieka nenozīmējot tava pūšanās, skraidīšana...

Uz šādiem pamatiem labais ir vairāk nekā pretstats ļaunamam. Tas ir «būte par sevi».

Šais tik jaukajās pārdomās mūs traucē kāda neskaidrība. Proti: — vai tad katras vērtības teleoloģija ir labais.

Gan mēs jaušam, cik daudz ir talsnības šiem asajiem vārdiem, sevišķi skaidri to izmanām tagad, nesaudzīgo pārvērtību laikā.

Daudzi domājāji jau no sirmās senatnes ir devuši arī citādu atbildi.

ir karot.» Tomēr viņš redz tam kaut teoretiski, kaut cerībā atpirinājumu uzvarā un mierā.

Kopā ņemot atzīmēsim, ka tie ir divi pretēji ieskaļi par labo.

Tragišķā ievirze saaugusi ar dualismu: tā redz divus pirmkārtumus un nebeidzamu cīņu.

Šinī ziņā par traģisku jāatzinē gan Kanta, gan Nikolaja Hartmann'a uzvertē.

Kurāi no šim uztverēm talsnība? Abām. Tās abas viena otru papildina, padziļina.

No igauņu valodas tulki. Mīlca Plūme...

Latgales keramika „Zintā”

Tie, kas atgriezās no ciemošanās Latgalē, parasti mēdz sev līdzi atvest vai nu zaļi glazētu māla krāzi, vai arī brūnu divvaini šmaugu zirģeli...

«Tur Rēzeknē ūrgū, vai arī: «Braucu pa Silajāņu pagastu, iegāju kādās mājās un skatos: te tādi vēl tiri sīti nāk no bedrainas krāsns.»

Tā ar laiku Latgales keramikas darbi jau ir ieguvuši lielu ievērojību, ka Oskars Kajājs savācis lielu kolekciju un novietojis to Rīgā Vēsturiskajā muzejā.

Daudzo Latgales meistaru darinātās vāzes, krūkas, svečturi un krūzes ir izgreznoti latgaliešiem ornamentiem.

Tomēr formu un ornamenta straujie lēnīju loki, vijumi, vijoli un režži nencašas galīgi aslēpt vai padarīt vārgu blīvo materiālu.

«Te nu esmu un citāds nevaru kļūt. Ek, neņemācīšos nekad būt tik gražišs»

Lasītāju vērtējums

Vispārējās aistētikas un atsevišķo mākslas nozaļu (literatūras, mūzikas, glezniecības) teorijas likumi nav nekā absolūti.

Šādos apstākļos literāra sacerējuma analīze pēc zināmiem teorētiskiem principiem ir gan vienkārša taču, diemžēl, ne pilnīgi droša ceļš.

Bet šoreiz lai paliek nepārrunāti tie personiskie vērtējumi, kas iespēsti grāmatās vai periodikā.

Vispirms — vienā ziņā šādi lasītāji ir ļaunīgi, ka viņiem pieder noteikta vērtēšanas mēraukla.

Protams, arī vienkāršo lasītāju objektīvo attieksmi ar rakstnieku par apdraudēt daudzi blakus apstākļi un subjektīvo mērauklu — man patīk — man nepatīk — padarīt vēl objektīvāku.

Lasītāju personiskais spriedums mēdz būt patstāvīgs. Tikai tad, ja kāds vispār...

ķavaleris kāds ir Vija augstība porcelāns.

Ar Latgales keramiku plašākos apmēros jau varējam iepazīties 1936. gadā Plaujās svētkos Rēzeknē, un 1937. gadā Latvijā daļamatniecības izstādē Rīgā.

Brāļu Kalvju: Stabslava un Jāņa Vīķu Kalvu keramikas darbiem īpašs minētās Latgales keramikas īpašības.

Varam teikt, ka Kalvas un daļā «civillizējusī» Latgales keramika, bet mēr paturējuši tai iezīmīgo materiālu spriegumu gan svečturu vīlam, gan arī trauku vijumveidīgās apmalēs.

Neizsmeljami liekas ir mūli Latgalē kūlāns un tāoat neizsmeljami lai ir Latgales keramiku turpmākie darbi.

Tāpat mākslas salonam «Zintā» ar abiem māksliniekiem ir jāzūca lielākā atzinība par šo cildeno nodarbi.

Klementīna Ter...

mil mērķaķoties, tas savu patiku vienpatīku nemotīvēdams piemēros recenzentu spriedumam.

Par lasītāju spriedumu daudz vēl nēs, bet ļoti nepieciešams tas alld ir kā sacerējuma autoram — rakstniekam.

Pirmā: spriedumu pareizība izteikta klīst pārbaudama tikai pēc gadlēm.

Otrā: vērtējumu pareizībā jāveidojam parafēli literatūras attīstībai. Cilvēm vārdiem.

Trešā: lasītāju vērtējumiem pamāļ mēdz būt samērā vienkārši jūtu kopveklis, kuriem viegli piemēroties.

Jānis Rudzītis...